

# **Преглед коментара Националног савета мађарске националне мањине на Шести извештај о спровођењу Акционог плана за остваривање права националних мањина и одговора ресорних институција**

## **Поглавље I - Лични статусни положај**

*Активност: 1.4. Унапређење Посебног бирачког списка (ПБС) националне мањине у смислу надоградње и унапређења постојеће апликације за ПБС, а у циљу што прецизнијег ажурирања података уз обезбеђење поверљивости истих.*

*рок: IV квартал 2015. године*

### **Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Моли се допуна извештаја са информацијама о тренутној фази рада на унапређењу ПБС и апликације за ПБС, као и информацију о очекиваном почетку примене нове апликације.

### **Одговор Министарства државне управе и локалне самоуправе:**

Израђена је тестна верзија нове апликације ПБС-а за потребе спровођења обука овлашћених службеника за вођење ПБС-а у јединицама локалне самоуправе. Тестна верзија апликације ПБС-а има успостављене основне функционалности које су потребне за спровођење обука. Министарство ће у наредном периоду наставити рад на успостављању осталих функција у апликацији ПБС-а које се односе на спровођење поступка избора за чланове националних савета. Нова апликација ПБС-а ће бити пуштена у продукциони рад најкасније почетком јула 2018. године.

*Активност: 1.5. Обука запослених у јединицама локалне самоуправе који воде Посебан бирачки списак националне мањине као поверени посао у циљу ажурирања података, уз заштиту ових података као нарочито осетљивих података према прописима о заштити података о личности.*

*рок : IV квартал 2016. године*

### **Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Моле се надлежни из Министарства државне управе и локалне самоуправе да свој извештај допуне својом проценом:

- периода када је очекивано да се ове обуке одрже;
- очекиваног трајања обука;
- очекиваног обухвата запослених и ЈЛС обукама;
- трајања периода од завршетка обука до закључивања посебног бирачких списака пре избора у другој половини 2018. године, у којем обучени кадар може извршити радње на ажурирању ПБС.

**Одговор Министарства државне управе и локалне самоуправе:**

Министарство је припремило Нацрт плана обука за све овлашћене службенике за вођење ПБС-а у јединицама локалне самоуправе и њихове руководиоце, преко 200 овлашћених службеника и исто толико руководилаца. Планирано је да се обуке за тестну верзију апликације ПБС-а спроведу у другој половини маја и почетком јуна 2018. године.

У складу са Законом о националним саветима националних мањина, јединице локалне самоуправе, које воде посебан бирачки списак, као поверени посао, редовно ажурирају посебан бирачки списак до његовог закључења.

**Поглавље III – Област културе и медија**

*Активност: 3.4. Обезбедити довољно и стабилно финансирање којим се гарантује одрживост медија на језицима националних мањина кроз:*

- *унапређивање подзаконске регулативе у вези са пројектним суфинансирањем посебно у вези са улогом националних савета националних мањина, којима се обезбеђује стабилно и континуирано финансирање производње медијских садржаја који су од значаја за припаднике националних мањина,*
- *програмско финансирање медијских садржаја чији су оснивачи/издавачи национални савети националних мањина*
- *наставак буџетске подршке за медије у власништву националних савета националних мањина;*
- *изузимање медија у власништву националних савета од приватизације у складу са Законом о јавном информисању и медијима;*
- *расписивање конкурса за суфинансирање медијских садржаја на језицима националних мањина уз пуно уважавање мишљења националних савета о начину расподеле средстава;*
- *обезбеђивање кофинансирања медија на језицима националних мањина;*
- *обезбеђивање учешћа савета националних мањина у раду савета регулаторног тела за електронске медије засновано на јасним критеријумима за избор.*
- *веза са АП ПГ 23 активност 3.8.1.4.*

*рок: континуирано*

**Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Недостаје извештај од Регулаторног тела за електронске медије, моли се допуна.

**Одговор:** Регулаторно тело за електронске медије је доставило прилог за Шести извештај. У извештају се наводи да је стање непромењено у односу на претходни период у погледу спровођења активности.

*Активност: 3.5. Подизање свести јавности о правима националних мањина и уважавање културних и језичких различитости кроз подршку производњи медијских садржаја ради остваривања једнаких права и даљег јачања разумевања културе националних мањина као интегралног дела друштва у целини.*

*- веза са АП ПГ 23 активност 3.8.1.5.*

*рок: континуирано, кроз организовање годишњих конкурса*

**Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Недостаје извештај од Јавних медијских сервиса, моли се допуна.

Моли се Министарство културе и информисања да допуне, тј. образложе свој извештај, по могућности мерљивим чињеницама.

**Одговор:** Јавни радио-телевизијски сервиси су доставили прилог за Шести извештај.

У извештајима се наводи да је стање непромењено у односу на претходни период у погледу спровођења активности.

**Одговор Министарства културе и информисања:**

Министарство расписује Конкурс за суфинансирање пројеката из области јавног информисања на језицима националних мањина, у оквиру којег даје подршку производњи медијских садржаја посвећених не само очувању културног и језичког идентитета националних мањина, већ и уважавању културних и језичких различитости. Посебна пажња посвећује се мултикултурним и мултијезичким пројектима, будући да такви пројекти доприносе сензибилизацији већинског становништва за културне и језичке посебности припадника националних мањина и јачању разумевања културе националних мањина.

У периоду на који се односи Шести извештај о спровођењу Акционог плана за остваривање права националних мањина у Републици Србији (октобар – децембар 2017) активност се континуирано спроводила кроз реализацију 8 вишејезичних пројеката који су суфинансирани од стране Министарства у 2017. године. О мерљивим чињеницама које се односе на те пројекте може се извештавати у оквиру Акционог плана тек крајем 2018. године, односно када корисници средстава буду доставили наративне и финансијске извештаје о реализацији пројеката Министарству и када Министарство, на основу тих извештаја, буде израдило Извештај о реализацији суфинансираних пројеката на конкурсима из области јавног информисања на језицима националних мањина. У вези са тим, напомињемо да су такви извештаји за 2015. и 2016. годину доступни јавности и могу се преузети са сајта <http://www.kultura.gov.rs/lat/konkursi>

У наведеним извештајима се за сваки вишејезични пројекат наводе и чињенице, односно број текстова, емисија итд. који су реализовани у оквиру пројеката, али да ли је та чињеница мерљива односно да ли је тиме испуњен индикатор утицаја за Активност 3.5. (Повећање заступљености медијских прилога који се односе на

подизање свести о националним мањинама и културних и језичких различитости) није на Министарству да цени, нити се може сагледати без потпуних података свих носилаца ове активности.

## **Поглавље V – Употреба језика и писма**

*Активност: 5.10. Обезбеђивање електронских информација, услуга и докумената на Порталу еУправа на језицима националних мањина у јединицама самоуправе где су ти језици у службеној управи.*

*рок: континуирано, почев од I квартала 2017. године.*

### **Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

У складу са методологијом сачињавања извештаја, моли се промена статусног индикатора у статус: Не спроводи се.

**Одговор:** Канцеларија за информационе технологије и електронску управу је у претходном кварталу навела да се активност реализује континуирано. У овом кварталу стање је остало непромењено, према томе задржавају исти статус спровођења активности.

## **Поглавље VI – Образовање**

*Активност: 6.2. Формирање групе у Националном просветном савету која се бави образовањем на језицима националних мањина.*

*рок: I квартал 2016. године*

### **Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Иако је ова активност већ окончана, неопходно је констатовати да НПС не функционише, те ни група која се бави образовањем на језицима националних мањина не функционише. Стога је неопходно променити статус реализације ове активности.

**Одговор:** Активност *Формирање групе у Националном просветном савету која се бави образовањем на језицима националних мањина*, је оцењена у I кварталу 2016. године у складу са постављеним индикаторима и временским оквиром - активност је у потпуности реализована.

*Активност: 6.4. Праћење квалитета образовања на језицима националних мањина.*

*рок: континуирано*

**Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Да ли су и у ком уделу васпитачи обухваћени обукама били припадници националних мањина, или васпитачи у групама где се васпитно-образовни рад изводи (и) на језику националне мањине?

**Одговор Министарства просвете, науке и технолошког развоја:**

Обуке стручних сарадника и остале обуке усмерене су на унапређивање компетенција за поштовање различитости, а избор учесника/ица се не заснива на националној припадности. Конкретно у овим обукама јесте било колега и колегиница представника установа у којима се васпитно-образовни рад изводи (и) на језику националне мањине.

*Активност: 6.12. Јачање језичких капацитета и учење стручне терминологије за студенте припаднике националних мањина на језику националне мањине у циљу приступа тржишту рада и професионалног развоја.*

*рок: континуирано, почев од I квартал 2016. године*

**Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Поздрављамо извештај какав је поднет од стране Пољопривредног факултета у Новом Саду. Да ли је преко МПН, Покрајинског секретаријата и/или Ректората УНС могуће прибавити информацију да ли и друге високошколске установе омогућавају (и из којих предмета) консултације на језицима националних мањина?

Да ли постоји институционална подршка оваквим активностима или то зависи искључиво од добре воље појединих предавача?

**Одговор:** Ректорат УНС редовно доставља прилоге за извештај, обухватајући следеће факултете: Пољопривредни, Филозофски, Економски, Медицински, Природно-математички факултет, Технички факултет Михајло Пупин, Педагошки, Учитељски, Академија уметности. За више информација видети квартал 2017/2, стање је остало непромењено.

**Одговор Министарства просвете, науке и технолошког развоја:**

Према Закону о високом образовању ("Сл. гласник РС", бр. 88/2017) у члану 95, Језик студија, прописује се да високошколска установа организује и изводи студије на српском језику, као и да може организовати полагање испита и изводити студије, односно поједине делове студија, израду и одбрану завршног, мастер и специјалистичког рада и докторске дисертације, односно остваривати студијски програм на језику националне мањине и на страном језику, уколико је такав програм

акредитован као посебан студијски програм, у складу са статутом. Један од принципа високог образовања, поред уважавања хуманистичких и демократских вредности националне и европске традиције и вредности културног наслеђа и поштовања људских права и грађанских слобода, укључујући забрану свих видова дискриминације, јесте и аутономија. Аутономија (члан 6) универзитета и других високошколских установа подразумева, у складу са овим законом:

- 1) право на утврђивање студијских програма;
- 2) право на утврђивање правила студирања и услова уписа студената;
- 3) право на уређење унутрашње организације;
- 4) право на доношење статута и избор органа управљања и других органа, у складу са овим законом;
- 5) право на избор наставника и сарадника;
- 6) право на издавање јавних исправа;
- 7) право на располагање финансијским средствима, у складу са законом;
- 8) право на коришћење имовине, у складу са законом;
- 9) право на одлучивање о прихватању пројеката и о међународној сарадњи.

Имајући у виду законске одредбе, свака високошколска установа може да, руководећи се, пре свега, принципом аутономије, организује наставни процес у складу са исказаним потребама студената и професора, а кроз верификацију пред стручним органима високошколске установе.

Покрајински секретаријат за високо образовање и научно-истраживачку делатност прикупља следеће податке:

- Наставни језици на високим школама струковних студија и на факултетима Универзитета у Новом Саду
- Број студената високошколских установа који похађају на језицима националних мањина
- Полагање пријемног испита на језицима националних мањина

Министарство просвете, науке и технолошког развоја кроз информациони систем *Доситеј* прикупља податке о високошколским установама, укључујући и језик на коме се одвија студијски програм, број и статус студената.

С обзиром да су консултације део студијског програма, дакле, аутономије универзитета, податак о језику на коме се изводе консултације није део информација које се прикупљају.

Напомињемо да члан 11 Закона о високом образовању прописује да „Када се на језику националне мањине у целини или делимично изводи настава у оквиру високог образовања, у питањима од значаја за извођење наставе на језику националне мањине, у раду Националног савета за високо образовање, са правом учествовања у одлучивању, учествује представник националног савета те националне мањине“. Члан 65 овог Закон отвара могућност учешћа представника студената у раду стручних органа високошколске установе који одлучују о питањима од интереса за остваривање наставног, научног, уметничког и истраживачког рада, односно одлучује о питањима која се односе на осигурање квалитета наставе, измену студијских програма, анализу ефикасности студирања и утврђивање броја ЕСПБ бодова.

Овим законским одредбама омогућено је учешће представника националних савета националних мањина у Националном савету за високо образовање, као и представника студената у стручним органима високошколске установе који, кроз заступање интереса националних мањина, могу покренути иницијативе за унаређивање квалитета наставе.

*Активност: 6.13. Оптимизација мреже школа и одељења у којима се реализује настава на језицима националних мањина у складу са Стратегијом развоја образовања до 2020. и пратећим акционим планом и специфичностима сваке локалне средине на начин да се:*

*-утврде критеријуми за мрежу предшколских установа, основних и средњих школа, који обезбеђују припадницима националних мањина да остваре право на образовањем на матерњем језику;*

*-одреде посебни критеријуми за отварање одељења на језицима националних мањина у складу са принципом обезбеђивања афирмативних мера.*

*рок: IV квартал 2018. године*

#### **Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

Проверити да ли је у извештај додата табела са називом ”Списак одобрених уџбеника и наставних средстава на русинском језику за школску 2017/18. годину” намерно дата уз ову активност, пошто је тешко уочити логичку везу између активности и дела извештаја.

**Одговор:** Иако постоји посебна активност у Акционом плану која се односи на уџбенике, 6.11. Обезбеђивање свих уџбеника и наставних средстава предвиђених планом уџбеника, у којој су већ наведени и уџбеници које је у свом прилогу поменула општина Врбас, табела је дата као саставни део извештаја који је достављен од стране општине Врбас, у изворном облику, која наводи (изнад табеле):

„Општина Врбас наводи да је национални савет русинске националне мањине својом Одлуком број 54-24-02-03/13 од 12.03.2013. прогласио Основну школу „Светозар Милетић“ из Врбаса и Основну школу „Братство-јединство“ из Куцуре за установе

образовања од посебног значаја за русинску националну мањину. Како се у ОШ „Братство јединство“ у Куцури настава на русинском језику, од првог до осмог разреда похађа 71 ученик распоређених у 8 одељења (у сваком разреду по једно одељење) сагласно Закону о уџбеницима, користе се одобрени уџбеници од стране Педагошког завода Војводине.“

СПИСАК ОДОБРЕНИХ УЏБЕНИКА И НАСТАВНИХ СРЕДСТАВА НА РУСИНСКОМ ЈЕЗИКУ ЗА ШКОЛСКУ 2017/18. ГОДИНУ

	датум одобравања	назив уџбеника/наставног средства	језик	разред	аутори
1.	10.02.2017.	Музичка култура	Русински језик	7. р. ОШ	Лидија Пашо
2.	31.10.2017.	Аудио запис ЦД уз уџбеник Музичка култура	Русински језик	1.р.ОШ	Лидија Пашо, Мирко Прегун
3.	14.11.2017.	Словарица уз Буквар	Русински језик	1.р. ОШ	Ксенија Богданец, Наталија Зазулак, Меланија Рамач
4.	12.12.2017.	Реч по реч (радни листови)	Русински језик	2. р. ОШ	Јаков Кишјухас, Анамарија Рамач Фурман
5.	12.12.2017.	Свет речи (уџбеник)	Русински језик	3.р. ОШ	Јаков Кишјухас, Анамарија Рамач Фурман

*Активност: 6.18. Успостављање сарадње у области стручног усавршавања наставника у циљу:*

*- обезбеђивања усавршавања просветних радника у струци и познавању мањинског језика, разменом и боравком у земљи матици, у складу са закљученим споразумима.*

*- закључивање споразума о признавању акредитованих стручних усавршавања из матичних држава националних мањина.*

*рок: II квартал 2017. године*

**Коментар Националног савета мађарске националне мањине:**

У складу са методологијом сачињавања извештаја, моли се промена статусног индикатора у статус: Не спроводи се.

**Одговор:** У овом кварталу стање је остало непромењено, према томе задржавају исти статус спровођења активности. Уколико статус спровођења активности није промењен три циклуса за редом, добиће статус активност није реализована.



*Активност: 6.19. Успостављање сарадње у области обезбеђивања квалитетних уџбеника и наставних средстава*

*рок: II квартал 2017. године*

**Коментар** Националног савета мађарске националне мањине:

У складу са методологијом сачињавања извештаја, моли се промена статусног индикатора у статус: Не спроводи се.

**Одговор:** У овом кварталу стање је остало непромењено, према томе задржавају исти статус спровођења активности. Уколико статус спровођења активности није промењен три циклуса за редом, добиће статус активност није реализована.